

УКРАЇНА
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

СХВАЛЕНО

рішенням колегії
Донецької
облдержадміністрації
від **23.12.2010 № 3**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Донецької
обласної ради
29.03.2010 № 6/3-51

РЕГІОНАЛЬНА ПРОГРАМА
підтримки малого підприємництва
в Донецькій області на 2011 - 2012 роки

ПОГОДЖЕНО

Міністерство економіки України

« _____ » _____

Донецьк 2010

ПАСПОРТ
Регіональної програми підтримки малого підприємництва
в Донецькій області на 2011-2012 роки

Загальна характеристика регіону:	
Площа території (тис.км ²) – 26,5	
Кількість населення (тис. чол.) – 4448,0	
Специфіка: - висока концентрація промислового виробництва з перевагою таких галузей, як чорна металургія, вугільна промисловість, електроенергетика, машинобудування та металообробка; - наявність територій з ознаками депресивності у зв'язку із закриттям містоутворюючих підприємств - наявність значної мінерально-сировинної бази - наявність спільних кордонів з Російською Федерацією та виходу до Азово-Чорноморського басейну - проведення в регіоні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012	
Рівень офіційно зареєстрованого безробіття (%) – 1,1	
Головний замовник програми	Донецька обласна рада
Головний розробник програми	Донецька обласна державна адміністрація
співрозробники:	<ul style="list-style-type: none"> • Постійна комісія обласної ради з питань розвитку малого і середнього бізнесу та створення нових робочих місць • Виконкоми міських рад та райдержадміністрації • Комунальне підприємство «Донецький обласний координаційний центр підтримки підприємництва» • Інститут економіки промисловості НАН України • Суб'єкти інфраструктури підтримки малого підприємництва • Громадські об'єднання підприємців та бізнес-асоціації • Регіональний фонд підтримки підприємництва по Донецькій області • проект міжнародної технічної допомоги Німецького товариства з міжнародного співробітництва (GIZ) «Програма сприяння економічному розвитку та зайнятості в Україні»

Основна мета	Підвищення ролі малого бізнесу в структурній перебудові економіки регіону та формуванні середнього класу	
Перелік пріоритетних завдань Програми	<ul style="list-style-type: none"> ● Вдосконалення нормативного регулювання підприємницької діяльності. ● Спрощення умов для ведення бізнесу. ● Стимулювання інвестиційної та інноваційної активності у сфері малого підприємництва. ● Формування соціальних замовлень громад з метою залучення інвестицій. ● Участь малого бізнесу в національних та регіональних проектах: <ul style="list-style-type: none"> - залучення суб'єктів малого підприємництва до розвитку придорожньої інфраструктури, використання туристичного потенціалу та підготовки сфери послуг до чемпіонату з футболу Євро-2012; - створення умов для поліпшення становища на ринку продуктів харчування, суттєвого покращення зайнятості у сільській місцевості; - підтримка підприємництва в малих містах, де закриті містоутворюючі підприємства; - створення умов для розвитку кластерів та субконтрактингу в окремих сферах господарської діяльності. ● Забезпечення фінансової, ресурсної та інформаційної підтримки суб'єктів малого підприємництва. ● Підвищення рівня соціальної відповідальності малого підприємництва. ● Забезпечення підготовки кадрів для сфери малого бізнесу. 	
Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми в динаміці змін цільових показників:	Дані станом на початок дії Програми (очікувані результати)	Прогнозні показники
1. Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення (одиниць)	56	59
2. Кількість найманих на малих підприємствах (осіб)	160000	166500
3. Кількість фізичних осіб-підприємців (осіб)	173970	179000
4. Кількість фермерських господарств (одиниць)	1569	1560

площа фермерських угідь (тис. га)	209,1	212,0
5. Питома вага малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) по області (%)	10,7	11,5
6. Податкові надходження до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого підприємництва (млрд. грн.)	4,3 за два роки	5,0 за два роки
7. Кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва (одиниць):		
- бізнес-центри	25	30
- бізнес-інкубатори	4	6
- технопарки	2	2
- лізингові центри	35	37
- фінансово-кредитні установи (кредитні спілки, установи взаємного кредитування)	159	170
- фонди підтримки підприємництва	8	8
- інвестиційні, інноваційні фонди і компанії (з філіями)	314	325
- біржі	40	42
- інформаційно-консультативні установи	451	500
- страхові компанії (з філіями)	217	230
- аудиторські фірми	150	150
8. Кількість осіб, що пройдуть підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації для здійснення підприємницької діяльності	13000 за два роки	15000 за два роки
9. Кількість створених нових робочих місць (тис. одиниць)	80,0 за два роки	85,0 за два роки
Терміни і етапи реалізації Програми	2011 – 2012 роки	
Виконавці	<ul style="list-style-type: none"> • структурні підрозділи облдержадміністрації; • виконкоми міських рад та райдержадміністрації; • територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади; • комунальне підприємство «Донецький обласний координаційний центр підтримки підприємництва»; • спілки та громадські об'єднання підприємців; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Регіональний фонд підтримки підприємництва по Донецькій області; • Донецький обласний Центр зайнятості; • банки та фінансові установи області; • Донецький науковий центр; • вищі навчальні заклади області; • Донецьке регіональне відділення Академії технологічних наук України; • Донецька торгово-промислова палата; • інші суб'єкти інфраструктури підтримки підприємництва 		
<p>Вартість програми - обсяги коштів, необхідних на фінансування заходів – всього</p> <p>Основні джерела фінансування:</p> <p>- обласний бюджет</p> <p>- бюджети міст та районів</p> <p>- Український державний фонд підтримки селянських (фермерських) господарств</p>	Всього, млн.грн.	в тому числі:	
		2011	2012
	21,0	9,1	11,9
<p>Система організації контролю за виконанням Програми</p>	<p>Координатором Програми є облдержадміністрація. Контроль за реалізацією Програми здійснює постійна комісія обласної ради з питань розвитку малого і середнього бізнесу та створення нових робочих місць.</p> <p>Моніторинг, порівняльний та системний аналізи, періодичне інформування про хід виконання Програми Міністерства економічного розвитку і торгівлі України здійснює головне управління економіки облдержадміністрації.</p> <p>Підведення підсумків з виконання Програми здійснюватиметься на засіданнях колегії облдержадміністрації або Координаційної ради з питань розвитку підприємництва Донецької облдержадміністрації та сесіях обласної ради.</p>		

ЗМІСТ

Вступ	7
1. Стан розвитку і аналіз проблем малого підприємництва в регіоні	8
2. Головна мета Програми та очікувані результати	15
3. Заходи Програми за напрямками підтримки малого підприємництва	19
3.1. Дерегуляція підприємницької діяльності	19
3.2. Запровадження державно-приватного партнерства, насамперед, в інвестиційно-інноваційній та науково-технічній сферах	23
3.3. Створення умов для впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, розвитку людини, легалізації трудових відносин	29
4. Фінансове забезпечення заходів Програми	36

Вступ

Регіональна програма підтримки малого підприємництва в Донецькій області на 2011-2012 роки (далі - Програма) розроблена головним управлінням економіки облдержадміністрації за участю структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, виконкомів міських рад, райдержадміністрацій, громадських об'єднань та спілок підприємців з урахуванням Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва, затверджених наказом Держкомпідприємництва України від 04.06.2008 № 67.

Підставою для розробки Програми є Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва».

Програму розроблено з урахуванням завдань та положень:

- Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», схваленої 02.06.2010 на засіданні Комітету з економічних реформ;

- Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року;

- Стратегії економічного і соціального розвитку Донецької області на період до 2015 року, затвердженої рішенням Донецької обласної ради від 23.03.2007 № 5/8-158;

- Законів України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» та «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

При розробці Програми використовувались матеріали проведеного у м. Донецьку у листопаді 2010 року Четвертого національного форуму представників малого і середнього бізнесу «Малий бізнес – майбутнє економічного розвитку України», а також наукові розробки з питань розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України, Донецького регіонального відділення Академії технологічних наук України.

1. Стан розвитку і аналіз проблем малого підприємництва в регіоні

Відповідно до статті 63 Господарського кодексу України:

- малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує сімдесяти мільйонів гривень;

- великими підприємствами визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує двісті п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму сто мільйонів гривень;

- усі інші підприємства визнаються середніми.

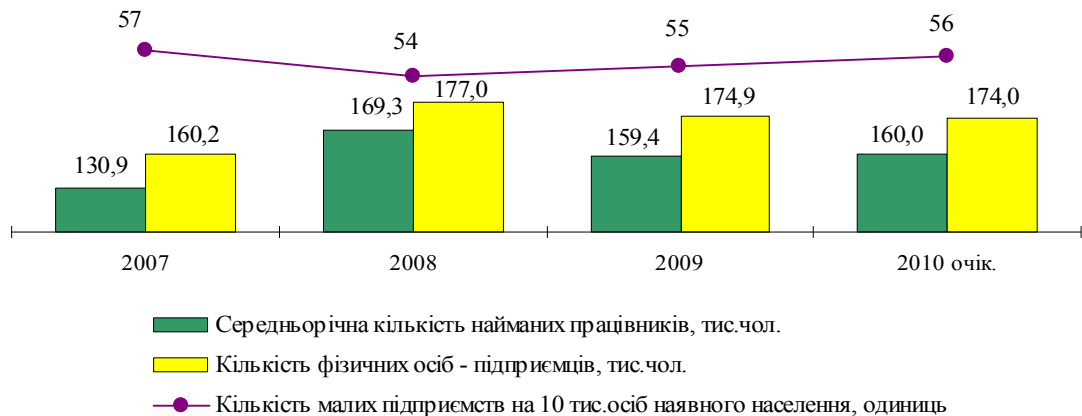
Статистичні дані свідчать про те, що малий бізнес області за більшістю основних показників діяльності займає друге місце в Україні після м. Києва, але наслідки фінансово-економічної кризи негативно позначилися на його розвитку.

Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення області складає 55 одиниць, питома вага найманих працівників на малих підприємствах у загальній кількості найманих працівників на підприємствах області - 16,9%.

На малих підприємствах зайнято 159,4 тис. осіб, або 16,9 % від зайнятих на підприємствах області. Кількість фізичних осіб-підприємців складає майже 174,0 тис. Всього у сфері малого бізнесу зайнято більше 20 % загальної кількості зайнятого населення регіону.

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств зросла на 7,3 % та склала 1170,2 грн., але вона залишається вдвічі меншою, ніж середня по області (2116,0 грн.).

Динаміка кількісних показників розвитку малого підприємництва

Малими підприємствами у 2009 році реалізовано продукції, виконано робіт і надано послуг на 36,4 млрд. грн. Частка малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) по області склала 10,7 %, що на 0,7 відсоткових пункти вище рівня попереднього року.

Динаміка обсягу реалізації продукції (робіт, послуг) малих підприємств

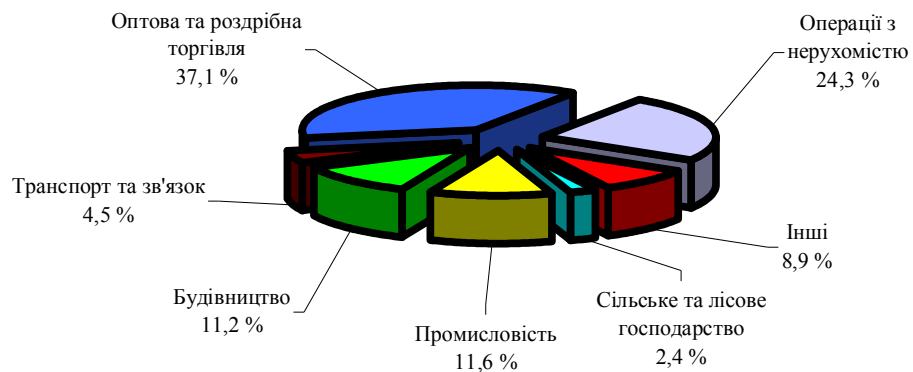

Найбільш вагома частка в обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами припадала на торгівлю, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 66,3%. Продукція промисловості склала 10,5% загального обсягу реалізації, роботи в будівництві – 7,3%, послуги підприємств, які займалися операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям – 8,8 %.

Малі підприємства області за підсумками 2009 року отримали негативний фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування в сумі 239,6 млн. грн. збитку. Кількість малих підприємств, що отримали збиток, у 2009 році склала 37,9 % від їх загальної кількості.

У структурі малих підприємств за видами економічної діяльності, як і раніше, превалюють сфери діяльності невиробничого характеру, особливо ті, які мають відносно швидкий оборот засобів. Кількість малих підприємств, які займалися торгівлею (включаючи ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку), хоча й зменшується з кожним роком, але продовжує займати найбільшу частку в загальній кількості підприємств (37,1%).

Структура малих підприємств за видами економічної діяльності за 2009 рік

У сфері надання транспортних послуг фізичними особами-підприємцями забезпечується майже 60 % обсягу пасажирських автоперевезень в області.

У процесі реформування житлово-комунального господарства відбувається залучення підприємств недержавної форми власності до обслуговування житлового фонду. На теперішній час в цій сфері діє 101 таке підприємство.

Продовжується процес укрупнення фермерських господарств. Площа сільгоспугідь у розрахунку на одне фермерське господарство протягом 2010 року збільшилась майже на 5,2 % та склала 133,3 га.

Податкові надходження до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого підприємництва у 2010 році склали більше 2,5 млрд. грн., в тому числі до місцевих бюджетів - майже 1,2 млрд.грн., що на 28,3 % вище показника попереднього року.

Розвитку малого підприємництва в області сприяла реалізація заходів Регіональної програми підтримки малого підприємництва в Донецькій області на 2009-2010 роки (далі – програма).

В ході виконання програми була проведена робота щодо реалізації державної регуляторної політики, забезпечення фінансово-кредитної, матеріально-технічної, інформаційно-консультаційної, кадрової підтримки малого підприємництва.

Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності здійснювалось шляхом реалізації державної регуляторної політики у регіоні, яка спрямовувалася на недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання у діяльність суб'єктів господарювання, забезпечення дотримання процедур підготовки регуляторних актів.

На теперішній час діє 12 регуляторних актів облдержадміністрації, відстеження їх результативності проводяться згідно з відповідним планом-графіком.

Проводяться засідання Координаційної ради з питань розвитку підприємництва Донецької облдержадміністрації, до складу якої залучені представники бізнесу та громадських об'єднань підприємців. На засіданнях розглядаються питання щодо проблем розвитку малого підприємництва, стан реалізації в містах та районах області вимог Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», хід виконання Регіональної програми підтримки малого підприємництва тощо.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2009 № 518 «Про утворення місцевих та регіональних галузевих рад підприємців» розпорядженням голови облдержадміністрації від 31.08.2009 № 444 створено три регіональні галузеві ради підприємців у сферах промисловості та транспорту; агропромислового комплексу; торгівлі, ресторанного господарства і побутових послуг. У 18 містах та 17 районах області створено 43 місцевих ради підприємців.

Проведені п'ята регіональна конференція «Мале підприємництво і криза: причини, шляхи виходу, наслідки» та Національний фестиваль представників малого та середнього бізнесу «Підприємництво України: інновації і розвиток», у роботі якого взяли участь делегації з 24 областей України. Формат фестивалю складався з ряду ділових заходів, а саме:

- Національного форуму представників малого та середнього бізнесу «Малий бізнес: майбутнє економічного розвитку України»;
- засідання дискусійного клубу «Що заважає розвитку підприємництва в Україні. Шляхи рішення проблем на національному та регіональному рівнях» за участю представників Регіональних фондів підтримки підприємництва України;
- сесії майстер класів «Бізнес для бізнесу: разом успішніше»;
- засідання круглого столу «Роль торгово-промислових палат в реалізації політики підтримки розвитку підприємництва в Україні»;
- форуму кар'єри «Будь підприємцем».

Рекомендації проведених заходів щодо вирішення проблемних питань розвитку підприємництва шляхом удосконалення чинного законодавства направлено до Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади.

Проведені Перша регіональна конференція «Інноваційні інструменти

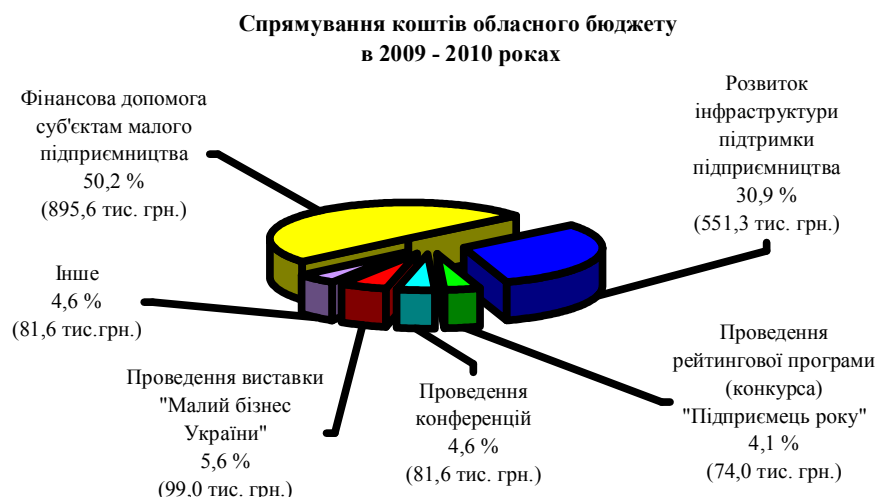
розвитку підприємництва» та регіональна науково-практична конференція «Ефективне партнерство влади та малого бізнесу – запорука успішного подолання кризи».

Для здійснення державної реєстрації суб'єктів господарювання за принципом організаційної єдності в області працює 45 «єдиних реєстраційних центрів». Процедура державної реєстрації відбувається згідно з чинним законодавством і триває 2-3 дні.

З метою спрощення процедури отримання дозволів та погоджень в усіх містах та районах області функціонують 45 єдиних дозвільних центрів, які забезпечені необхідним обладнанням. За два роки в дозвільні центри звернулося 58,0 тис. суб'єктів підприємництва, яким видано 43,8 тис. документів дозвільного характеру, надано 75,4 тис. консультацій.

Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка здійснювалася за рахунок коштів обласного та державного бюджетів, банківського кредитування тощо.

З обласного бюджету на реалізацію заходів програми за два роки виділено 1,8 млн. грн.

В рамках Регіональної програми підтримки малого підприємництва в Донецькій області на 2009-2010 роки з метою надання фінансової підтримки суб'єктам малого та середнього бізнесу шляхом часткового відшкодування з обласного бюджету процентних ставок за кредитами на реалізацію інвестиційних проектів проводиться регіональний конкурс «Кращий бізнес-проект».

За підсумками конкурсу у 2009-2010 роках одержали фінансову допомогу 22 суб'єкти підприємницької діяльності на загальну суму 895,6 тис. грн.

За два роки за рахунок коштів Українського державного фонду підтримки фермерських господарств надано фінансову допомогу фермерським господарствам на суму 5310,7 тис. грн., в тому числі на фінансову підтримку – 319,1 тис. грн., на надання кредитів – 4991,6 тис. грн., в тому числі за рахунок Стабілізаційного фонду – 4123,0 тис. грн.

В рамках державних програм підтримки підприємств агропромислового комплексу «Здійснення фінансової підтримки через механізм здешевлення кредитів», «Бюджетна тваринницька дотація та державна підтримка продукції рослинництва», «Закладення та нагляд за молодими садами, виноградниками та ягідниками», а також часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва 8 фермерських господарств одержали фінансову підтримку за рахунок коштів державного бюджету у сумі 538,6 тис. грн.

За рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття протягом 2010 року була надана одноразова

виплата допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності 737 безробітним на загальну суму понад 6,7 млн. грн. За рахунок дотацій з Фонду у сумі 24,4 млн. грн. роботодавцями області створено 2788 робочих місць. Протягом 2009 року кошти Фонду на ці заходи не виділялися.

Проведена робота щодо ресурсного та інформаційного забезпечення, подальшого формування інфраструктури підтримки підприємництва.

Активно працює Регіональний фонд підтримки підприємництва по Донецькій області (далі – РФПП), який за рейтингом Українського фонду підтримки підприємництва займає лідируючі позиції серед 31 регіонального фонду України.

На Інтернет-порталі РФПП створено та щомісяця оновлюється інформаційно-довідкова база даних з питань ведення підприємницької діяльності.

Дана інформація також розміщена та постійно оновлюється на сайтах облдержадміністрації, Донецької ТПП, державної податкової адміністрації, обласного центру зайнятості.

Продовжує роботу Ресурсний центр РФПП, в рамках якого спільно з партнерами (Донецька обласна Ліга ділових та професійних жінок, проекти міжнародної технічної допомоги Німецького бюро технічного співробітництва та Канадського фонду підтримки місцевих ініціатив, Посольство Королівства Норвегії в Україні, міські відділення ФПП та Донецької ТПП, виконкоми міських рад та райдержадміністрації, громадські об'єднання підприємців тощо) проведено 230 навчальних заходів, у яких взяло участь 5,2 тис. осіб (суб'єкти підприємницької діяльності, безробітні, молодь, жінки).

В області працює «гаряча лінія підтримки підприємців» при РФПП. За два роки дії програми до неї звернулося та отримало інформаційну, консультативну, юридичну допомогу 4280 підприємців.

На «гарячу лінію підтримки підприємців» при Донецькій обласній Лізі ділових та професійних жінок звернулося 1056 підприємців.

Працює Центр консультаційної допомоги з питань захисту промислової власності та авторських прав при Донецькому регіональному відділенні Академії технологічних наук України, спеціалістами якого надано 531 консультацію суб'єктам підприємницької діяльності. Видана та поширюється третя інформаційно-методична збірка «Інтелектуальна власність» з питань захисту та впровадженню інтелектуальної власності.

На базі Донецького державного університету управління створений та працює «Донецький міський бізнес-інкубатор», основною метою якого є забезпечення інтенсивного розвитку малого і середнього бізнесу за рахунок випускників-менеджерів вищих учбових закладів, що є одним з елементів кадрового забезпечення сфери малого підприємництва. У грудні 2010 року на тих же засадах відкрито бізнес-інкубатор у Пролетарському районі м. Донецьк.

Станом на 01.01.2011 для потреб підприємницької діяльності передано в оренду 3317 вільних приміщень комунальної власності територіальних громад загальною площею майже 300 тис. кв. м., за два роки продано 630 приміщень (108,0 тис. кв. м.).

У м. Донецьку та 4 районах області діють дорадчі служби Громадської організації «Донецька обласна сільськогосподарська дорадча служба». Основними завданнями дорадчої діяльності є підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення господарства суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, надання ним та сільському населенню дорадчих послуг з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології тощо.

В області впроваджуються нові механізми інформаційної підтримки підприємницької діяльності. Центром розвитку малого та середнього

підприємництва Донецької ТПП створено портал Центру субконтрактингових систем та кластерних технологій, інформація з якого спрощує для підприємців пошук партнерів у бізнесі як на території країни, так і за її межами.

За два роки проведено більше 10,9 тис. виставково-ярмаркових заходів, на яких реалізовувались товари як виробників Донецької області, так і інших регіонів України.

В рамках Національного фестивалю представників малого та середнього бізнесу «Підприємництво України: інновації і розвиток» проведено багатогалузеву виставку «Малий бізнес України».

Щороку в ефір виходить більше 120 теле- і радіо сюжетів, в обласних та комунальних газетах друкується близько 150 публікацій з питань розвитку малого підприємництва.

В регіоні продовжується робота щодо кадрового забезпечення малого підприємництва.

Проводиться робота з підготовки кадрів для сфери підприємництва та залучення до підприємництва студентів вищих навчальних закладів. Навчання основам підприємництва запроваджено у 268 навчальних закладах загальної, професійної та вищої освіти. Підготовка кадрів для сфери підприємництва здійснюється у 73 вищих навчальних закладах області. Перепідготовку і підвищення кваліфікації кадрів для сфери підприємництва здійснюють 8 вищих навчальних закладів.

Провідними ВНЗ області, в яких готуються кадри для сфери підприємництва, є Донецький національний університет, Донецький національний технічний університет, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М.І.Туган-Барановського, Донецький державний університет управління, Донецький інститут туристичного бізнесу, Донецький інститут підприємництва.

Підготовка кадрів для сфери підприємництва здійснюється Центром розвитку малого і середнього підприємництва Донецької ТПП.

З метою залучення безробітних до підприємницької діяльності центрами зайнятості проводяться інформаційні семінари, на яких надається інформація про порядок започаткування громадянами власної справи, перспективи малого бізнесу з урахуванням регіональних особливостей.

На базі Донецького національного університету реалізується державна програма перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємства «Українська ініціатива», за якою в 2009 році отримали дипломи 43 особи. У 2010 році продовжувалось навчання восьмої групи підприємців (36 осіб).

РФПП для навчання студентів основам підприємницької діяльності розроблено учбовий курс «Створи свою справу», який реалізується у ВНЗ та технікумах області.

Для підвищення іміджу підприємництва серед представників малого та середнього бізнесу проводиться регіональний конкурс «Підприємець року» за 12 номінаціями, переможці якого нагороджуються напередодні Дня підприємця.

Щорічно проводяться регіональні тури Всеукраїнських конкурсів «Молодий підприємець року» і бізнес-планів суб'єктів малого та середнього підприємництва серед молоді.

В регіоні проводилась робота щодо реалізації інноваційних проектів та пілотних програм.

У вересні 2009 року відбувся Міжнародний інвестиційний форум та виставка «Енергоефективність-2009», в якому взяли участь 10 підприємств малого та середнього бізнесу, що зайняті у сфері енерго- та ресурсозбереження, представники РФПП та громадської організації «Фонд енергозбереження ім. В.І. Вернадського».

Представлені проекти включені до каталогу інвестиційних проектів регіону.

В рамках реалізації пілотної програми реформування ЖКГ між Донецьким державним університетом управління та виконкомом Шахтарської, Харцизької міських рад та Ясинуватською райдержадміністрацією підписані угоди про виконання робіт з розробки Програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства.

З метою сприяння створенню маршрутів «зеленого» (сільського), культурно-етнографічного туризму Донецьким інститутом туристичного бізнесу спільно з управлінням культури і туризму облдержадміністрації розроблено 2 туристичних маршрути: Тельманове – Коньково – Самсоново – Хомутовський заповідник; Тельманове – Кузнєцово-Михайлівка – Греково-Олександрівка.

Управлінням культури і туризму облдержадміністрації підготовлений двома мовами (українською та англійською) довідково-інформаційний буклет (каталог) про сільський «зелений» туризм «Сільський туризм на Донеччині». Каталог містить інформацію про агросадиби та послуги, що ними надаються, культурний та туристичний потенціал регіону. На сьогодні послуги у сфері сільського туризму надають 19 агросадиб міста Красний Лиман, Слов'янського, Красноармійського, Олександрівського, Тельманівського районів.

В області залучено та реалізується проект міжнародної технічної допомоги Німецького товариства з міжнародного співробітництва GIZ «Програма сприяння економічному розвитку та зайнятості в Україні». Одним з напрямків роботи є покращення бізнес-середовища регіону. Проект реалізується у співпраці з облдержадміністрацією із залученням Донецького обласного центру зайнятості, РФПП, Донецької ТПП, Донецької обласної Ліги ділових та професійних жінок та іншими підприємницькими об'єднаннями.

Донецькою ТПП за підтримкою проекту GIZ проводиться робота по створенню «ювелірного» кластеру у м. Краматорськ. За ініціативою облдержадміністрації виконкомом Слов'янської міської ради спільно з Донецькою ТПП, експертами проекту GIZ за участю підприємців-керамістів проведено засідання «круглого столу» «Інноваційні моделі ефективного співробітництва підприємництва». Прийнято рішення щодо створення «керамічного» кластеру у м. Слов'янськ за методологічною та інформаційною підтримкою Донецької ТПП.

Незважаючи на певні досягнення, у розвитку малого бізнесу залишається ще багато проблем.

Концентрація основної маси малих підприємств у великих містах (три чверті малих підприємств зосереджено у п'яти великих містах: 50,5% – у Донецьку, 10,6% – у Маріуполі, 6,3% – у Макіївці, 4,4% – у Краматорську, 4% – у Горлівці).

Диспропорції в структурі малого бізнесу за сферами економічної діяльності - найбільша частка підприємств припадає на підприємства торгівлі. Тому і питома вага зайнятих у цій сфері в загальній кількості працюючих на малих підприємствах відповідно висока – 27%. Частка працівників, які займалися операціями з нерухомим майном, орендою та наданням послуг підприємцям, продовжує зростати разом з кількістю таких підприємств. Питома вага зайнятих цим видом економічної діяльності складає 24,1%.

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств області залишається майже вдвічі нижче, ніж в цілому по області.

Складним залишається фінансовий стан малих підприємств. Більше третини їх (37,9%) у 2009 році спрацювала збитково.

Майже 50 % всіх малих підприємств області відчувають нестачу власних оборотних коштів через високу вартість кредитів.

Залишається низькою інвестиційна та інноваційна активність суб'єктів малого підприємництва. Сумарний обсяг інвестицій малих підприємств складає біля 5,0 %

від вартості їх основних коштів. Із загальної величини інвестицій малих підприємств лише 0,1 % витрачається на інноваційну діяльність.

З метою вирішення цих та інших проблем, за підтримкою проекту GIZ та Асоціації громадських організацій «Соціально-економічні стратегії і партнерство», був розроблений проект Регіональної стратегії розвитку малого і середнього бізнесу в Донецькій області на період до 2016 року (далі - Стратегія), в якому визначено основну проблему – деформована структура економіки області, що обтяжена великими підприємствами низькотехнологічних галузей, на фоні відсутності політичної волі до структурних трансформацій шляхом створення умов для детінізації та пріоритетного розвитку малого і середнього підприємництва, в тому числі інноваційного.

В процесі розробки Стратегії було виявлено причини цієї проблеми:

1. Орієнтованість регіональної та місцевої влади переважно на великий бізнес.
2. Недосконалість інституціональної інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу.
3. Недосконалість регуляторного середовища функціонування малого і середнього бізнесу.
4. Відсутність стимулів для інновацій в секторі малого і середнього бізнесу.

На подолання визначених проблем, які заважають розвитку малого підприємництва, спрямовані заходи Регіональної програми підтримки малого підприємництва в Донецькій області на 2011-2012 роки (далі – Програма).

2. Головна мета Програми та очікувані результати

Реалізація державної політики у сфері підтримки малого підприємництва в області та виконання завдань Програми в умовах подолання наслідків економічної кризи будуть зосереджені на інноваційній реструктуризації й диверсифікації економіки регіону. Інтенсифікація розвитку малого бізнесу дозволить ефективно вирішувати проблеми зайнятості населення та забезпечити заплановані надходження до бюджетів усіх рівнів, що дозволить підвищити якість життя територіальних громад.

Підтримка суб'єктів малого підприємництва здійснюватиметься шляхом надання розвитку малого бізнесу статусу реального пріоритету в діяльності місцевих органів влади, формування механізму діючого партнерства між органами влади й бізнесом, удосконалення регуляторного середовища, інституціональної й фінансової інфраструктури підтримки малого бізнесу, створення системи стимулів і умов для активізації його інвестиційно-інноваційної діяльності.

Головною метою Програми є підвищення ролі малого бізнесу в структурній перебудові економіки регіону та формуванні середнього класу.

Основними напрямками підтримки суб'єктів малого підприємництва є:

1. Дерегуляція підприємницької діяльності

- 1.1. Моніторинг чинних регуляторних актів місцевих органів виконавчої влади.
- 1.2. Створення площадок для постійної взаємодії бізнесу, влади та громадськості.
- 1.3. Проведення науково-практичних конференцій, фестивалів, форумів з питань розвитку підприємництва.
- 1.4. Проведення громадських слухань, круглих столів, засідань дорадчих органів при місцевих органах виконавчої влади з обговорення проектів регуляторних актів.

1.5. Ініціювання перед органами влади вищого рівня прийняття нових або внесення змін до чинних нормативно-правових актів.

1.6. Забезпечення переходу від дозвільного до декларативного принципу при здійсненні господарської діяльності.

1.7. Створення регіонального дозвільного центру.

1.8. Забезпечення функціонування телефонних «гарячих ліній» для підприємців. Створення пересувного консультативного пункту.

1.9. Розширення можливостей розділів «Малий бізнес» і «Регуляторна політика» на офіційному веб-сайті облдержадміністрації.

2. Запровадження державно-приватного партнерства, насамперед, в інвестиційно-інноваційній та науково-технічній сферах

2.1. Створення інфраструктури підтримки інноваційної діяльності.

2.2. Спрощення доступу до сучасних технологій (виробничих, інформаційних, біологічних, нано- технологій).

2.3. Проведення «Ярмарки кредитів».

2.4. Залучення малого підприємництва до участі у транскордонному співробітництві та зовнішньоекономічній діяльності.

2.5. Впровадження ваучерної програми для забезпечення доступності консультативних послуг.

2.6. Визначення місцевими органами влади пріоритетних видів діяльності для кожної території, що можуть бути розвинуті за допомогою малого бізнесу.

2.7. Створення бази даних «Ресурси для бізнесу» та забезпечення розширеного доступу до неї.

2.8. Залучення суб'єктів малого підприємництва до реалізації місцевих програм і проектів на засадах державно-приватного партнерства.

2.9. Залучення суб'єктів малого підприємництва до розвитку придорожньої інфраструктури, використання туристичного потенціалу та підготовки сфери послуг до фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

2.10. Створення умов для поліпшення становища на ринку продуктів харчування, суттєвого покращення зайнятості у сільській місцевості.

2.11. Підтримка підприємництва в малих містах, де закриті містоутворюючі підприємства.

2.12. Створення умов для розвитку кластерів та субконтрактингу в окремих сферах господарської діяльності.

3. Створення умов для впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, розвитку людини, легалізації трудових відносин

3.1. Застосування діючих та впровадження нових механізмів фінансової підтримки.

3.2. Забезпечення функціонування «Ресурсного центру», як координатора розвитку регіональної системи послуг.

3.3. Розвиток субконтрактингу, франчайзингу та інших видів взаємовідносин суб'єктів господарювання.

3.4. Організація участі суб'єктів малого підприємництва у регіональних, міжрегіональних та міжнародних ярмарках, виставках.

3.5. Проведення роботи щодо роз'яснення норм податкового законодавства, насамперед, з використанням Інтернет-ресурсу.

3.6. Проведення роботи щодо легалізації трудових відносин та оплати праці.

3.7. Активізація місцевими органами влади роботи з проведення колдоговірної кампанії.

3.8. Заохочення соціально відповідальних підприємців шляхом проведення рейтингової програми «Підприємець року».

3.9. Стимулювання безробітних до відкриття власної справи.

3.10. Навчання підприємців у рамках державної програми «Українська ініціатива».

3.11. Створення школи розвитку бізнесу, у тому числі з елементами дистанційного навчання.

3.12. Проведення заходів (семінари, семінари-практикуми, зустрічі, конференції, круглі столи) щодо навчання з актуальних питань ведення бізнесу.

На реалізацію заходів Програми планується спрямувати 21,0 млн. грн., в тому числі за рахунок:

- обласного бюджету 4,3 млн. грн.;
- бюджетів міст та районів 2,0 млн.грн.;
- Українського державного фонду підтримки селянських (фермерських) господарств 14,7 млн. грн.

Кошти обласного бюджету будуть спрямовані на надання фінансової допомоги суб'єктам малого та середнього підприємництва на конкурсній та безповоротній основі шляхом часткового відшкодування процентних ставок за кредитами, залученими ними для реалізації інвестиційних проектів, створення обласного бізнес-інкубатору, проведення конференцій з питань розвитку підприємництва, функціонування Ресурсних центрів Регіонального фонду підтримки підприємництва по Донецькій області та комунального підприємства «Донецький обласний координаційний центр підтримки підприємництва», центру консультаційно-інформаційної допомоги та підтримки малого підприємництва з питань захисту промислової власності та авторських прав при Донецькому регіональному відділенні Академії технологічних наук України, організацію навчання основам підприємництва безробітних, суб'єктів малого підприємництва, забезпечення функціонування телефонної «гарячої лінії» для підприємців, яка є дуже актуальною в період проведення роз'яснень суті економічних реформ, та інше.

Передбачається створення мережі консалтингових та інформаційних послуг (ваучерна система) та школи розвитку бізнесу з елементами дистанційного навчання.

З метою розвитку мережі бізнес-інкубаторів планується створити обласний бізнес-інкубатор, який шляхом надання комплексу послуг і ресурсів (площа на пільгових умовах, засоби зв'язку, оргтехніка, необхідне устаткування, проведення навчань підприємців тощо) надасть можливість стартового розвитку малих підприємств, сприятиме інвестиційній привабливості та підвищенню конкурентоспроможності економіки регіону.

Створення обласного бізнес-інкубатору (67 робочих місць) планується у 2012 році за рахунок коштів обласного бюджету у сумі 935,8 тис.грн. (ремонт приміщення площею 400 кв.м – 380 тис.грн., придбання меблів і обладнання – 135 тис. грн., орендна плата – 336 тис.грн., створення інформаційно-консультаційної бази – 54,8 тис.грн., комп'ютерний і телефонний зв'язок – 30 тис.грн.).

З 2013 року в обласному бізнес-інкубаторі планується організувати 200 обладнаних робочих місць, що дозволить йому до 2014 року стати бездотаційним комерційним підприємством. В подальшому ефективна робота мережі бізнес-інкубаторів надасть можливість щорічно більше ста суб'єктам підприємницької діяльності області організувати власний бізнес. Вирішуватимуться проблеми створення робочих місць, зниження соціальної напруженості на ринку праці.

Пріоритетом для надання фінансової допомоги суб'єктам малого підприємництва визначено розбудову придорожньої інфраструктури до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року, а також здійснення підприємницької діяльності у сільській місцевості (насамперед, розвиток тваринництва) та у малих містах, в яких ліквідовані містоутворюючі підприємства.

За видами економічної діяльності пріоритети надаватимуться суб'єктам

малого підприємництва, що здійснюють на території області:

- розробку та впровадження енергозберігаючих технологій;
- виробництво імпортозаміщуючих споживчих товарів;
- надання житлово-комунальних послуг;
- виробництво та переробку сільгосппродукції;
- інноваційну діяльність;
- переробку за екологічно чистими технологіями відходів виробництва та споживання.

З метою ефективної підтримки та створення сприятливих умов суб'єктам підприємницької діяльності потребують достатнього фінансування заходи Програми щодо навчання підприємців основам впровадження регуляторної політики, проведення виїзних семінарів з актуальних проблем розвитку малого підприємництва в малих містах, де закриті містоутворюючі підприємства, мотиваційних семінарів для безробітних з питань підприємницької діяльності в сфері розвитку сільського (зеленого) туризму, заохочення соціально відповідальних підприємців шляхом проведення рейтингової програми «Підприємець року», проведення науково-практичних конференцій та інші.

Реалізація Програми буде сприяти поступовому збільшенню питомої ваги кількості зайнятих у малому бізнесі в загальному обсязі працездатного населення області, підвищенню рівня доходів в цьому секторі економіки до середнього значення показника по області, забезпеченні тенденції росту інвестиційно-інноваційної діяльності малих та середніх підприємств та отриманню запланованих надходжень до бюджетів усіх рівнів.

За розрахунками, на кінець 2012 року відбудеться:

- зростання кількості малих підприємств до 59 одиниць на 10 тис. осіб наявного населення;
- збільшення питомої ваги малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) по області до 11,5 % (на 1 відсотковий пункт);
- зростання кількості зайнятого населення у сфері малого бізнесу на 3,7 %;
- зростання інвестицій в основний капітал в 1,5 рази;
- оновлення автопарку на міжміських маршрутах на 350 одиниць, сільгосптехніки – на 10 %;
- зростання площі сільгоспугідь на одне фермерське господарство на 10 %, зрошуваних земель – на 30,0 %;
- зростання кількості малих підприємств, що надають житлово-комунальні послуги на 10 %;
- зростання питомої ваги малих підприємств у сфері виробництва та послуг, пріоритетних для розвитку регіону, на 1,5 відсоткових пункти;
- створення 85,0 тис. нових робочих місць;
- зростання середньомісячної заробітної плати на 40 %;
- щорічне зростання податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого підприємництва на 10 %.